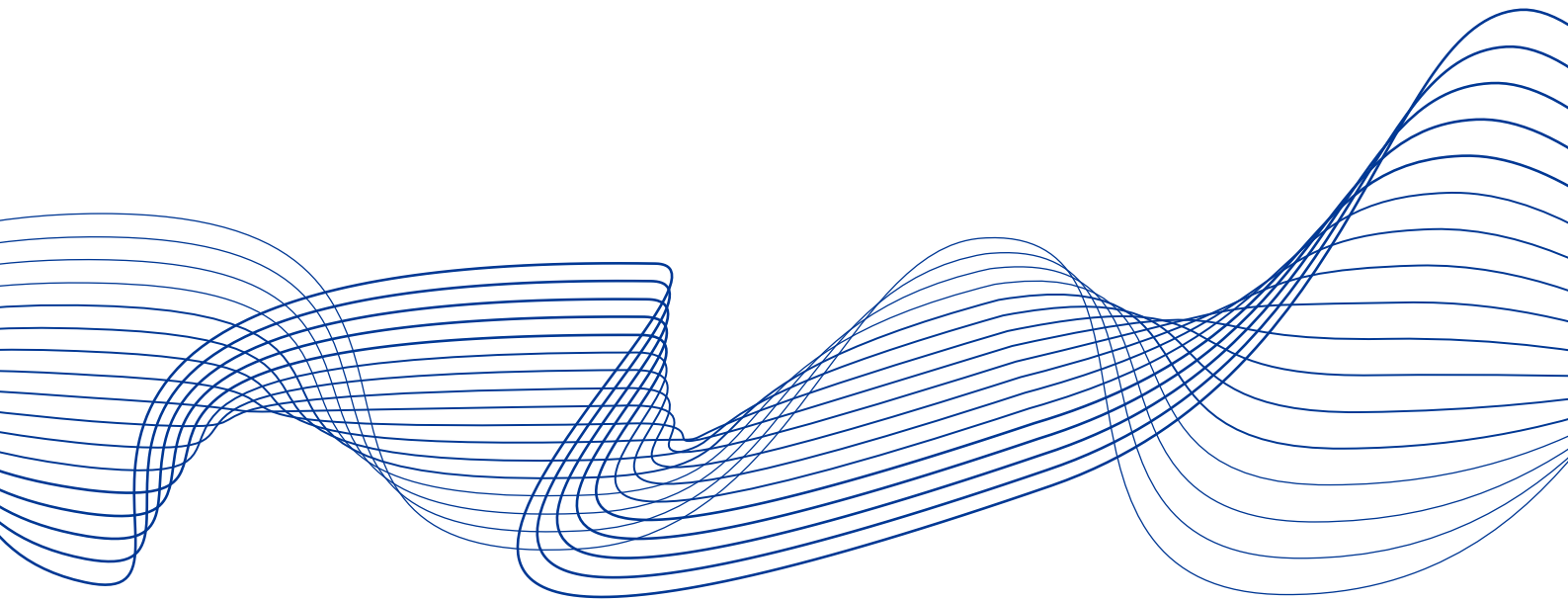

Metų ataskaita

2021 m.

ESRV

Europos sisteminės rizikos valdyba

Europos finansų priežiūros sistema

Turinys

Ižanginis žodis	2
Santrauka	4
Leidimo duomenys	6

Ižanginis žodis

Europos sisteminės rizikos valdybos pirmininkė Christine Lagarde

Labai džiaugiuosi galėdama pristatyti vienuoliktąją Europos sisteminės rizikos valdybos (ESRV) metų ataskaitą, apimančią laikotarpį nuo 2021 m. balandžio 1 d. iki 2022 m. kovo 31 d.

ESRV metų ataskaita yra svarbi ESRV komunikacinės veiklos dalis, kuria siekiama užtikrinti skaidrumą ir atsiskaityti Europos Sąjungos teisėkūros institucijoms bei Europos plačiajai visuomenei apie tai, kaip ESRV vykdo savo įgaliojimus.

2021 m. pradžioje, ES ekonomikai vis sparčiau atsigaunant ir dėl mažesnės balanso rizikos pamažu gerėjant sąlygoms įmonėms ir namų ūkiams, sumažėjo su koronaviruso (COVID-19) pandemija susijusi rizika finansiniam stabilumui. Tačiau metų pabaigoje dėl atsinaujinusių tiekimo grandinių sutrikimų ir didėjančių energijos išteklių kainų ekonomikos atsigavimui iškilo

grėsmė, sustiprėjo pasaulinis infliacinis spaudimas.

Skaudų smūgį Europos ekonomikai sudavė ir humanitarinė tragedija – Rusijos invazija į Ukrainą. Nors Europos finansų sistemos tiesioginės sąsajos su Rusija yra ribotos, ekonomikos augimo perspektyvoms įtakos turi antrinis poveikis. Dėl karo sukulto energijos išteklių ir žaliavų kainų šuolio pasaulinis infliacinis spaudimas dar labiau padidėjo, todėl stipriausios ekonomikos šalims teko peržiūrėti savo pinigų politikos kryptis. Dėl invazijos išaugo ir kibernetinė rizika, jau kurį laiką stiprėjusi visose finansų infrastruktūrose.

Visą ataskaitoje apžvelgiamą laikotarpį nenustojo didėti vidutinio laikotarpio grėsmės būsto rinkose. Dėl jų ESRV septynioms šalims pateikė įspėjimus arba rekomendacijas. ESRV atlikta analizė atskleidė grėsmių, susijusių su i) galimu gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pervertinimu, ii) namų ūkių įsiskolinimo lygiu, iii) būsto paskolų augimu ir iv) kreditavimo sąlygų švelninimo ženklais.

ESRV taip pat rekomendavo įdiegti visos Europos sisteminę kibernetinių incidentų koordinavimo sistemą, kuri padėtų užtikrinti, kad tokie incidentai būtų operatyviai nustatomi.

Visą apžvelgiamą laikotarpį ESRV toliau stiprino bankų atžvilgiu taikomą ES makroprudencinę sistemą ir aktyviai dalyvavo kitoje prudencinėje veikloje, skirtoje visam finansų sektoriui stiprinti. Kalbant konkrečiau, ESRV paskelbė koncepciją, kurioje išdėstė savo nuomonę apie tai, kaip būtų galima pakoreguoti bankų atžvilgiu taikomą makroprudencinę sistemą, kad ji atitiktų ateinančio dešimtmečio poreikius. Vienas iš svarbiausių pasiūlymų – į ES teisinę sistemą įtraukti skolininku grįstas priemones, taikytinas suteikiant paskolas gyvenamosios paskirties nekilnojamojamajam turtui įsigyti. Be to, ESRV parengė nuodugnią bankų kapitalo rezervų panaudojimo galimybių analizę ir pateikė pasiūlymą dėl naujos koncepcinės sistemos makroprudencinės politikos pozicijai įvertinti.

Kalbant apie platesnę finansų sistemą, ESRV parengė rekomendaciją dėl pinigų rinkos fonduose tebesančių grėsmių šalinimo. ESRV dalyvavo Europos Komisijos tikslinėse konsultacijose dėl ES centrinės tarpuskaitos sistemos peržiūros ir pateikė pastabų. Be to, ESRV paskelbė nuomones dėl Komisijos pasiūlymų dėl Direktyvos „Mokumas II“ ir Alternatyvaus investavimo fondų valdytojų direktyvos peržiūros.

ESRV nagrinėjo ir platesnį spektrą rizikų, galinčių pakenkti finansų sistemos stabilumui, pradėdama nuo privačiojo sektoriaus kriptoturto rinkų ir decentralizuotų finansų technologijų reikšmės. Kartu su Europos Centrinio Banku ESRV paskelbė bendrą ataskaitą apie įvairių klimato kaitos veiksnių poveikį ES finansų bendrovėms.

Apžvelgiamu laikotarpiu pareigas nustojo eiti keli brangūs ir visų vertinami kolegos, keletas kolegų paskirti eiti naujas pareigas. Norėčiau nuoširdžiai padėkoti buvusiam *Deutsche Bundesbank* valdybos pirmininkui Jensui Weidmannui, *Banca d'Italia* valdytojui Ignazio Visco ir *Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique* valdytojui Pierre Wunschui už jų darbą ESRV valdymo komitete, o taip pat Patariamąjį mokslinio komiteto (PMK) pirmininkui Javierui Suarezui už jo įžvalgą. Taip pat norėčiau nuoširdžiai pasveikinti *Banque de France* valdytoją François Villeroy de Galhau, *Banco de Portugal* valdytoją Mário Centeno ir *Danmarks Nationalbank* valdytoją Larsą Rohde tapus ESRV valdymo komiteto nariais bei Lorianą Pelizzon pradėjus eiti PMK pirmininkės pareigas.

Christine Lagarde
ESRV pirmininkė

Santrauka

Nuo Rusijos invazijos į Ukrainą pradžios pastebimai padidėjo rizika finansiniam stabilumui – ataskaitoje apžvelgiamo laikotarpio pabaigoje ji buvo gerokai didesnė negu prieš metus¹.

Dėl Ukrainoje vykstančio karo ekonominio poveikio, taip pat dėl griežtėjančių finansinių sąlygų tebevykdant pinigų politikos normalizavimą, lėčiau vyksta ekonomikos atsitiesimas po koronaviruso (COVID-19) sukeltos krizės. Užsitęsusi didelės infliacijos laikotarpiai ir dėl energijos išteklių, maisto ir žaliavų kainų augimo bei tiekimo grandinės sutrikimų blogėjant ekonomikos augimo perspektyvoms, didėja finansavimo sąnaudos ir mažėja skolos tvarkymo pajėgumai. Dėl tokių tendencijų samplaikos ir galimo abipusio stiprinančio poveikio padidėjo neuztikrintumas ir tikimybė, kad realizuosis mažos tikimybės didelio poveikio rizikos scenarijai.

Šios naujausios tendencijos skiriasi nuo 2021 m. vyravusių tendencijų, kuomet ekonomika, nors kai kuriose srityse ir per lėtai, bet pamažu tiesėsi po COVID-9 krizės ir mažėjo artimiausio laikotarpio finansinio stabilumo rizika. ES ekonomikai atsigaunant po pandemijos, pamažu mažėjo rizika ne finansų bendrovių sektoriaus balansams ir tikimybė, kad ne finansų bendrovių sektoriuje patiriamos grėsmės išplis į bankų sektorių. Tačiau toliau augo grėsmės nuosavo kapitalo ir rizikingo turto rinkose, taip pat gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto (NT) rinkoje, kurioje dėl pervertinimų didėjo kainų korekcijų vidutiniu laikotarpiu rizika.

2021 m. antrąjį pusmetį atsiradus naujoms koronaviruso atmainoms, tebesant pandemijos sukeltų tiekimo grandinės sutrikimų bei didėjant žaliavų ir energijos išteklių kainoms visame pasaulyje didėjo infliacija. Šių kainų spaudimas sustiprino su pandemija susijusias grėsmes ir kėlė pavojų ekonomikos atsigavimui (1 intarpe aptariamoms didelės infliacijos keliamoms grėsmėms). 2022 m. pradžioje, Jungtinėse Amerikos Valstijose ir euro zonoje peržiūrint pinigų politikos kryptis, obligacijų ir nuosavo kapitalo rinkose buvo vykdomos didelės korekcijos.

Rusijos invazija į Ukrainą sudavė skaudų smūgį, pagilinusį COVID-19 pandemijos paliktus randus. Nors ES finansų sektoriaus tiesioginės sąsajos su Rusija ir Ukraina yra nedidelės, jis gali patirti antrinį poveikį dėl pablogėjusių augimo perspektyvų, mažėjančio investuotojų ir vartotojų pasitikėjimo ir galimų turto kainų korekcijų. Dėl Rusijos invazijos dar labiau išaugo ir kibernetinių išpuolių rizika, jau kurį laiką didėjusi visose finansų infrastruktūrose.

Dėl augančių grėsmių gyvenamosios paskirties NT sektoriuje ESRV septynioms šalims pateikė įspėjimus ir rekomendacijas. Įspėjimai pateikti šių penkių šalių, kuriose naujai nustatytos grėsmės nebuvo pakankamai gerai šalinamos, kompetentingiems ministrams: Bulgarijos, Kroatijos, Vengrijos, Lichtenšteino ir Slovakijos. Dar dviejų šalių – Vokietijos ir Austrijos – kompetentingiems ministrams buvo pateiktos rekomendacijos. Pateikus šias rekomendacijas, Vokietijos ir Austrijos valdžios institucijos paskelbė apie naujas priemones grėsmėms gyvenamosios paskirties NT sektoriuje mažinti. ESRV taip pat paskelbė 2019 m. pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo vertinimą.

Siekdama mažinti didėjančią sisteminių kibernetinių išpuolių riziką, ESRV rekomendavo įdiegti visos Europos sisteminių kibernetinių incidentų koordinavimo sistemą. Operatyvus veiksmų koordinavimas ir komunikacija kibernetinio incidento atveju galėtų padėti užtikrinti,

¹ Ataskaitoje apžvelgiamas laikotarpis nuo 2021 m. balandžio 1 d. iki 2022 m. kovo 31 d.

kad tokie incidentai būtų operatyviai nustatomi ir kad į juos būtų iš karto reaguojama.

Rusijos įsiveržimo į Ukrainą metu kai kurių šios rekomendacijos aspektų, pavyzdžiui, kibernetinių incidentų, galinčių turėti poveikio finansiniam stabilumui, stebėsenos, įgyvendinimas jau buvo gerokai pažengęs.

Pastaruosius dvylika mėnesių ESRV dalyvavo bankų atžvilgiu taikomos makroprudencinės sistemos stiprinimo darbe. ESRV pateikė nuomonę atsakydama į Europos Komisijos kvietimą teikti rekomendacijas dėl šios sistemos peržiūros. Vienas iš ESRV pateiktų pasiūlymų – į ES teisinę sistemą įtraukti skolininku grįstas priemones, taikytinas suteikiant paskolas gyvenamosios paskirties NT įsigyti. Be to, ESRV parengė nuodugnią bankų kapitalo rezervų panaudojimo galimybių analizę ir pateikė pasiūlymą dėl naujos koncepcinės sistemos makroprudencinės politikos pozicijai įvertinti, pagal kurią sisteminė rizika būtų lyginama su jai mažinti skirtomis politikos priemonėmis. ESRV toliau vykdė Europos ekonominės erdvės (EEE) šalyse taikomų makroprudencinių priemonių stebėseną.

Kalbant apie platesnę finansų sistemą, ESRV parengė rekomendaciją dėl pinigų rinkos fonduose tebesančių grėsmių, kurios vėl išryškėjo prasidėjus COVID-19 pandemijai, šalinimo, ir dalyvavo Europos Komisijos tikslinėse konsultacijose dėl ES centrinės tarpuskaitos sistemos peržiūros bei pateikė pastabų. Šis pastarasis darbas rėmėsi ESRV pastabomis, pateiktomis jai dalyvaujant Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (ESMA) surengtose konsultacijose dėl JK pagrindinių sandorio šalių ir jų teikiamų tarpuskaitos paslaugų sisteminės svarbos nustatymo, kurios taip pat buvo paskelbtos per apžvelgiamą laikotarpį. ESRV toliau rengė Europos priežiūros institucijų vykdomų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis pesimistinius scenarijus ir paskelbė ataskaitą apie 17-ojo tarptautinio finansinės atskaitomybės standarto (TFAS 17) dėl draudimo sutarčių poveikį finansiniam stabilumui. ESRV taip pat paskelbė savo nuomonės dėl Komisijos pasiūlymų dėl Direktyvos „Mokumas II“ ir Alternatyvaus investavimo fondų valdytojų direktyvos peržiūros.

Be to, ESRV ėmėsi naujų veiksmų „hibridinei rizikai“, t. y. bendresnio pobūdžio rizikai, galinčiai turėti neigiamo poveikio finansų sektoriui, mažinti. ESRV įkūrė aukšto lygio grupę, kuriai pavesta įvertinti, kokios apimties analitinio darbo reikės ateityje, norint įvertinti privačiojo sektoriaus kriptoturto rinkų ir decentralizuotų finansų technologijų sisteminį poveikį ES finansų sektoriui, taip nutiesdama kelią politikos formavimo darbo poreikio šioje srityje įvertinimui. Kartu su Europos Centrinio Banku (ECB) ESRV paskelbė ataskaitą apie įvairių klimato kaitos veiksnių poveikį ES finansų bendrovėms.

ESRV ir toliau vertino, kaip įgyvendinamos jos anksčiau pateiktos rekomendacijos.

Vykdydama ESRV atskaitomybės prievoles ir įsipareigojimus teikti informaciją, ESRV pirmininkė dalyvavo 2021 m. liepos 1 d. Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komitete (ECON) vykusiuose klausymuose, taip pat dviejuose konfidencialiuose virtualiuose susitikimuose su ECON pirmininke ir pirmininko pavaduotoju, per kuriuos aptarė riziką finansiniam stabilumui. Be to, siekdama paskatinti diskusijas makroprudencinės politikos klausimais, ESRV surengė keletą konferencijų ir seminarų (įskaitant ESRV įsteigimo dešimtmečio paminėjimui skirtą konferenciją).

Leidimo duomenys

© Europos sisteminės rizikos valdyba 2022

Adresas 60640 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Telefonas +49 69 1344 0
Interneto svetainė www.esrb.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

Galutinė šioje ataskaitoje pateikiamų duomenų įtraukimo diena – 2022 m. kovo 31 d.

Terminai ir santrumpų paaiškinimai pateikiami [ESRV glosarijuje](#) (tik anglų k.).

PDF ISBN 978-92-9472-292-8, ISSN 2600-1802, doi 10.2849/830753, DT-AB-22-001-LT-N